

LA DICTADURA FRANQUISTA

Una exposició amb fonts d'arxiu i memòria històrica

Fotografia: *Missa de campanya en homenatge als caiguts en la Guerra Civil*. 7 de maig de 1939. Autor: Brangulí (Fotògrafs). Fons Brangulí (Fotògrafs). Arxiu Nacional de Catalunya. [ANC1-42-N-34732](#).

Objectius

- 1- Conèixer els principals esdeveniments, fets històrics i etapes de la dictadura franquista.
- 2- Identificar, descriure i analitzar la fiabilitat de fonts arxivístiques i de memòria històrica.
- 3- Contextualitzar les fonts arxivístiques i de fonts orals a partir de la recerca d'informació.
- 4- Sintetitzar la informació cercada.
- 5- Concebre un discurs sobre la informació sintetitzada per divulgar-la en format d'exposició.
- 6- Dissenyar i editar amb programari digital el contingut d'una exposició
- 7- Vincular la història a l'entorn de l'alumnat.
- 8- Experimentar estratègies de difusió del patrimoni cultural.

Descripció de la proposta

L'alumnat ha de realitzar un treball cooperatiu sobre la dictadura franquista a partir de fonts arxivístiques de l'Arxiu Nacional de Catalunya i fonts de la memòria oral de familiars i coneguts (objectes, documents i testimonis). L'objectiu final consisteix a treballar aquestes fonts i que l'alumnat elabori una exposició en clau museogràfica. La selecció de fonts de l'Arxiu permet tractar les característiques principals d'aquest període. En primer lloc, l'alumnat haurà d'identificar, descriure, analitzar la fiabilitat i contextualitzar les fonts en una fitxa que reproduïx el model d'una base de dades de catalogació. En segon lloc, haurà de dissenyar, editar, muntar i difondre l'exposició.

Aspectes didàctics i metodològics

Es tracta d'un projecte basat en la recerca amb diferents tipus de fonts: fonts primàries d'arxiu, digitalitzades (textos, cartells i fotografies), i fonts secundàries (es facilitaran recursos a la xarxa o es poden emprar llibres de text, enciclopèdies, etc.). Es necessita ordinador amb accés a la xarxa. Per realitzar el disseny i l'edició de l'exposició es necessita un programa de disseny a la xarxa o descarregable o processador de text.

Recursos

- [Dossier d'activitats](#) i [Annex. Relació de fonts](#).
- Fonts primàries disponibles a [Arxius en línia](#) (veure dossier d'activitats).
- Fonts secundàries per a la cerca d'informació de context (veure dossier d'activitats).
- Recursos didàctics que el professorat pot presentar a l'alumnat com a introducció:
 - Vídeo:
"Noticiario número 46 B" a *Noticiario Documentales Cinematográficos, NO-DO, Archivo Histórico de RTVE*, Filmoteca Española (15 de novembre de 1943). Disponible a [Consulta 28/06/2019]:
<http://www.rtve.es/filmoteca/no-do/not-46/1467540/>
 - Text jurídic:
"Leyes Fundamentales del Reino" a *Boletín Oficial del Estado*, núm. 95, de 21/04/1967. Disponible a [Consulta a 28/06/2018]:
<https://www.boe.es/boe/dias/1967/04/21/pdfs/A05250-05272.pdf>
 - Text jurídic:
"Ley 46/1977, de 15 de octubre, de Amnistia" a *Boletín oficial del Estado*, núm. 243, de 17/10/1977. Disponible a [Consulta a 28/06/2018]:
<https://www.boe.es/boe/dias/1977/10/17/pdfs/A22765-22766.pdf>
 - Text jurídic:
"Ley 1/1977, de 4 de enero, para la Reforma Política" a *Boletín Oficial del Estado*, núm. 4, de 05/01/1977. Disponible a [Consulta a 28/06/2018]:
<https://www.boe.es/boe/dias/1977/01/05/pdfs/A00170-00171.pdf>
- Fitxes d'identificació, descripció i contextualització (veure dossier d'activitats).
- Programa de disseny a la xarxa [Canva](#) (programari lliure a la xarxa, és necessari crear un perfil d'usuari), programa de disseny [Inkscape](#) (programari lliure per descarregar) o processador de text.

Continguts

Ciències socials, 4t d'ESO. La dictadura de Franco.

Esquema i Temporització

9 sessions:

- 1 sessió d'introducció i explicació de les tasques.
- 3 sessions per identificar, descriure i contextualitzar les fonts.
- 3 sessions per redactar, editar, dissenyar, difondre i muntar l'exposició.
- 1 sessió de presentació
- 1 sessió per desmuntar l'exposició.

Alumnat a qui s'adreça especialment

Alumnat de 4t d'ESO.

Documents adjunts

[Dossier d'activitats](#) i [Annex. Relació de fonts](#).

Bibliografia

FEBO, Giuliana di; JULIÀ, Santos. *El franquismo. Una introducció*. Barcelona: Editorial Crítica (2005).

FONTANA, Josep. *La formació d'una identitat. Una història de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial (2016).

JULIÀ, Santos. *Transició. Historia de una política espanyola (1937-2017)*. Barcelona: Editorial Galaxia Guttenberg (2017).

RISQUES, Manel (dir.). *Història de la Catalunya Contemporània*. Barcelona: Pòrtic (1999).